

FORUM DIALOGU MIĘDZY NARODAMI

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Forum Dialogu Między Narodami w roku 2011

Fundacja Forum Dialogu Między Narodami z siedzibą w Warszawie, ul. Chmielna 15 posiadająca REGON 276559905, NIP 631-22-46-582 zarejestrowana jest pod numerem 0000066984 KRS w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

W skład Zarządu Fundacji wchodzi:

Andrzej Folwarczny - Prezes Zarządu
Michał Bilewicz - Członek Zarządu
Zuzanna Radzik - Członek Zarządu

Celem Fundacji jest upowszechnianie tolerancji i kultury demokratycznej oraz działanie na rzecz zbliżenia między narodami, które na przestrzeni wieków, żyjąc obok siebie, współtworzyły historię, tradycję i kulturę Polski.

Fundacja realizuje swoje cele poprzez:

- a) zbiórkę pieniędzy i przekazywanie ich na cele Fundacji
- b) prowadzenie i finansowanie projektów edukacyjnych, artystycznych
- c) prowadzenie badań naukowych, kursów, szkoleń
- d) działania na rzecz ochrony zabytków kultury materialnej
- e) działania na rzecz odbudowy zabytków architektury i urbanistyki
- f) organizowanie i produkcję koncertów, przedstawień i innych imprez kulturalnych

Dla osiągnięcia swoich celów Fundacja może wspierać działalność innych osób prawnych oraz osób fizycznych, których działalność jest zbieżna z celami Fundacji

Fundacja prowadzi działalność statutową w następujących sferach:

- a) działalności na rzecz mniejszości narodowej,
- b) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- c) nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- d) krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,
- e) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspierających rozwój demokracji,
- f) działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

Fundacja nie prowadzi działalności gospodarczej.

W 2011 roku Fundacja Forum Dialogu Między Narodami zrealizowała następujące projekty:

1. Projekty edukacyjne

Program edukacyjny Szkoła Dialogu

1.1 Na terenie m. st. Warszawy

W 2011 roku projekt Szkoła Dialogu, dzięki dofinansowaniu Miasta Stołecznego Warszawy, realizowany był łącznie w trzynastu warszawskich szkołach: jednym gimnazjum i dwunastu szkołach ponadgimnazjalnych. W programie udział wzięło łącznie prawie 400 uczniów.

Realizacja programu Szkoła Dialogu w szkołach warszawskich obejmuje cztery, pięciogodzinne spotkania (dwa warsztaty i dwie wycieczki), odbywające się według następującego schematu:

W ramach pierwszego spotkania realizowana jest jedna z trzech wycieczek po Warszawie: *Mowa kamieni* (wizyta na cmentarzu żydowskim przy ul. Okopowej); *Próżna wczoraj i dziś* (spacer po ulicy Próżnej połączony z odwiedzinami w synagodze) lub *Żydowska Praga*. Celem każdej z nich jest zapoznanie uczniów z podstawowymi pojęciami kultury, religii i tradycji Żydów polskich, a także ukazanie całego bogactwa historii przedwojennej Warszawy. Mimo że wycieczki realizowane są w różnych miejscach Warszawy, zostały zaprojektowane w taki sposób, by poruszane w ich ramach treści były takie same. Dzięki temu każda szkoła może samodzielnie zdecydować, na którą wycieczkę wybiorą się jej uczniowie.

Drugie spotkanie odbywa się w szkole i ma formę warsztatu. Ma on ukazać uczniom jak układały się losy Żydów i Polaków w Polsce przed i po II wojnie światowej. Uczniowie mają okazję przedyskutować swoje poglądy na temat postaw zaangażowania i niezaangażowania w świetle takich wydarzeń jak Holocaust, getto ławkowe czy komunizm w powojennej Polsce. Pytamy ich o to, jaki jest stosunek współczesnych do historii, czy rzeczywiście czegoś nas ona uczy, a także o to, czy w tym świetle można postrzegać Warszawę, jako miasto pomnik.

Trzecie spotkanie to wycieczka po warszawskim getcie, której forma inspirowana jest grami miejskimi. Rozpoczyna ją projekcja filmu dokumentalnego w Żydowskim Instytucie Historycznym, która stanowi punkt wyjściowy dla spaceru po Śródmieściu i Muranowie. W trakcie wycieczki uczniowie odkrywają istniejące ślady zniszczonego miasta oraz poznają historie związane z miejscami, które już nie istnieją. Trenerzy Forum Dialogu przekazują im najważniejsze informacje związane z historią getta. Na zakończenie przyglądamy się współczesnej dzielnicy Muranów, prowokując do nowego spojrzenia na klasyczne już pytania o zasadność budowania i życia na gruzach.

Czwarty warsztat w logiczny sposób zamyka program. Prosimy uczniów o zebranie doświadczeń, które wynieśli z wcześniejszych spotkań i skonfrontowanie ich między sobą. Dyskutujemy na temat różnych form upamiętniania historii, razem z uczniami próbujemy odpowiedzieć na pytanie o ich celowość. Zastanawiamy się, na ile historia oddziałuje na obecne życie warszawiaków. W drugiej części warsztatu przygotowujemy uczniów do pracy nad ich własnym projektem.

1.2 W miejscowościach poza Warszawą

W 2011 roku program edukacyjny Szkoła Dialogu został zrealizowany w dziewiętnastu miejscowościach o bogatym dziedzictwie żydowskim: Ulanowie, Radomiu, Nowym Sączu, Chełmie, Kielcach, Tarnowskich Górach, Kocku, Parysowie, Sławatyczach, Wasilkowie, Kozienicach, Sosnowcu, Szydłowie, Kutnie, Kaliszu, Piastowie, Końskich, Piasecznie, oraz Otwocku. Dzięki wsparciu Taube Foundation for Jewish Life & Culture, Friends of the Forum oraz sponsorów prywatnych łącznie w projekcie udział wzięło ponad 500 uczniów spoza Warszawy.

Program Szkoła Dialogu realizowany w średniej wielkości oraz małych miejscowościach w całej Polsce, obejmował cztery spotkania:

Pierwsze i drugie spotkanie ma na celu wprowadzenie uczestników w tematykę zajęć, przedstawienie najważniejszych zagadnień dotyczących żydowskiej kultury i tradycji oraz uświadomienie, że przed wojną Żydzi stanowili nieodłączną część ich miejscowości. W trakcie tych zajęć trenerzy zapoznają uczniów z metodami pracy projektowej oraz wspólnie ustalają plan działań podejmowanych przez uczniów pod nadzorem nauczyciela w okresie pomiędzy spotkaniami.

W 2-3 tygodniowym okresie pomiędzy drugim a trzecim spotkaniem trenerzy Forum pozostają w kontakcie z uczniami i nauczycielem - stymulując oraz wspomagając pracę nad projektem wycieczki.

Kolejne spotkanie uczniów z trenerami poświęcone jest prezentacji przygotowanego projektu. Uczestnicy warsztatów mają za zadanie oprowadzić trenerów przygotowaną przez siebie trasą, omawiając po drodze znaczenie i funkcje cmentarza żydowskiego, synagogi, oraz innych ważnych miejsc w życiu przedwojennej społeczności żydowskiej. W trakcie wycieczki trenerzy uzupełniają wiedzę uczniów, sugerując jednocześnie ewentualne miejsca, które można dodać do trasy. Podsumowaniem warsztatu jest wspólna refleksja nad białymi plamami w wiedzy o własnej miejscowości i tożsamości jej mieszkańców.

Ostatnie, czwarte spotkanie poświęcone jest podsumowaniu zdobytej wcześniej wiedzy i doświadczeń. Dzięki interaktywnym formom zajęć uczniowie mają możliwość wypracowania przyszłych obszarów aktywności, związanych z historią i kulturą polskich Żydów. Warsztat ten w drugiej części pozwala przyrzeć się różnorodności współczesnego życia żydowskiego w Izraelu i diaspory. Ćwiczenia realizowane w jego trakcie mają połączyć wiedzę uczniów zdobytą podczas wycieczki z teraźniejszością, pokazać ciągłość życia żydowskiego, które istniało także w ich miejscowości.

--//--

Podobnie jak w latach ubiegłych podsumowaniem projektu Szkoła Dialogu była uroczysta gala. Na galę zaproszeni zostali przedstawiciele uczestniczących szkół: dyrektorów, nauczycieli, uczniów oraz zaproszonych przez Fundację gości. Wśród nich znaleźli się: Ambasador Izraela w Polsce, Zvi Rav- Ner; Ambasador USA w Polsce, Lee Feinstein, Podsekretarz stanu w MEN, Mirosław Sielatycki, Wiceprezydent m. st. Warszawy, Włodzimierz Paszyński, Przewodniczący Rady Forum Dialogu Między Narodami, Henryk Wujec, oraz wiceambasadorowie Niemiec, Japonii, Kanady, Szwecji, Francji, jak również partnerzy programu oraz przedstawiciele wiodących instytucji i organizacji pozarządowych. Podczas gali wszystkim uczestniczącym w programie szkołom został przyznany tytuł „Szkoły Dialogu”, a uczniowie otrzymali dyplomy. Ogłoszeni zostali laureaci konkursu na najlepszy projekt upamiętniający lokalną społeczność żydowską, a także laureat konkursu na esej „Dialog z przeszłością” - równoległego konkursu organizowanego przez Forum Dialogu Między Narodami, skierowanego do młodzieży szkolnej.

2. Szkolenia i rozwój trenerów Forum Dialogu Między Narodami

W roku 2011 zrealizowane zostały projekty, mające na celu pogłębienie współpracy i dalszy rozwój grona trenerskiego Forum Dialogu Między Narodami.

W ramach kontynuacji współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń zorganizowane zostały szkolenia dla trenerów Forum, którzy dołączyli do zespołu trenerskiego w 2010 r przygotowujące ich do prowadzenia warsztatów edukacyjnych z młodzieżą w szkołach.

W marcu 2011 edukatorzy Forum mieli również okazję poprowadzić spotkanie dla 60-osobowej grupy młodych Izraelczyków z Netanyi, oraz ich polskich rówieśników z LXXXI Liceum Ogólnokształcącym im. Aleksandra Fredry w Warszawie. Spotkanie miało na celu integrację oraz obustronne przełamanie stereotypów wśród młodzieży polskiej i izraelskiej.

Kolejnym projektem zakładającym rozwój grona trenerskiego Forum było spotkanie z zespołem pracowników Domu Konferencji Wannsee - miejsca pamięci i placówki edukacyjnej w Berlinie, zajmującej się przekazywaniem wiedzy historycznej na tematy związane z narodowym socjalizmem, II wojną światową i Zagładą Żydów europejskich. Do spotkania doszło w dniach 25-28 sierpnia 2011 roku, podczas wizyty studyjnej zorganizowanej przez Forum Dialogu Między Narodami dzięki wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Pracownicy Domu Konferencji w Wannsee wzięli udział w wykładach i warsztatach dotyczących przeszłości polsko-żydowskiej, Zagłady i powojennego dyskursu nt. Holokaustu w Polsce. Dla edukatorów Forum Dialogu Między Narodami spotkanie z delegacją z Berlina, było okazją, aby przedyskutować wyzwania w pracy edukatora oraz wymienić się cennymi doświadczeniami z obszaru nauczania o Holocauście.

3. Współpraca z nauczycielami w ramach budowania sieci „Szkół Dialogu”

W związku z dynamicznym rozwojem projektu Szkoła Dialogu w roku 2011 podjęte zostały działania mające na celu budowanie i rozwój sieci „Szkół Dialogu”, a tym samym wzmocnienie relacji ze szkołami, które wzięły udział w ww. projektach. Działania te zakładały, między innymi, podjęcie dalszej współpracy z nauczycielami z poszczególnych placówek, którzy sprawowali opiekę nad realizacją projektu w szkołach.

W dniach 10-14 listopada 2011 roku grupa trzynastu nauczycieli z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, reprezentujących szkoły, które zrealizowały projekt Szkoła Dialogu w ubiegłych latach, została zaproszona przez Forum do udziału w wizycie studyjnej w Berlinie. Wizyta zorganizowana została we współpracy z Domem Konferencji w Wannsee - miejscem pamięci i edukacji historycznej. W ramach programu wizyty uczestnicy zwiedzili miejsca poświęcone historii Zagłady oraz wzięli udział w warsztatach i wykładach, dotyczących sytuacji Żydów w Niemczech i Polsce przed wojną i współcześnie.

Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń związanych z nauczaniem historii Żydów i Holokaustu w polskich szkołach oraz do umocnienia więzi między nauczycielami z Warszawy i innych miejscowości, współpracujących z Forum Dialogu Między Narodami.

4. Polsko-Żydowski Program Wymiany

W roku 2011 miały miejsce dwie wizyty studyjne organizowane w ramach Polsko-Żydowskiego Programu Wymiany, prowadzonego od 1996 roku przez Forum Dialogu Między Narodami we współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych RP oraz American Jewish Committee. Wynikiem tej współpracy, co roku Polskę odwiedza delegacja członków zarządu z poszczególnych oddziałów AJC, natomiast grupa Polskich liderów środowisk opiniotwórczych-dziennikarzy, naukowców, artystów, biznesmenów i liderów organizacji pozarządowych odbywa wizytę w USA.

W dniach 30 czerwca - 7 lipca 2011 roku, w ramach programu, Forum Dialogu Między Narodami gościło jedenastu liderów American Jewish Committee, reprezentujących oddziały tej organizacji z Nowego Jorku, Waszyngtonu, Cincinnati, Irvine i Chicago. Podczas wizyty studyjnej odwiedzili oni Kraków, Oświęcim, Bełżec oraz Warszawę. W programie znalazły się spotkania z osobistościami życia publicznego m.in. prof. Jonathanem Webberem z Centrum Badań Holokaustu przy Uniwersytecie Jagiellońskim, Naczelnym Rabinem Michaeliem Schudrichem, dr. Edytą Gawron, Kierownikiem Ośrodka Studiów nad Historią i Kulturą Żydów Krakowskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. Dariuszem Stolą, wykładowcą w Collegium Civitas oraz dr. Maciejem Kozłowskim w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Zarówno w Krakowie, jak i w Warszawie, delegacja miała również okazję do nawiązania kontaktów z polskimi uczestnikami Polsko-Żydowskiego Programu Wymiany.

W dniach 11-18 września 2011 roku miała miejsce wizyta polskiej delegacji w Stanach Zjednoczonych. Ośmioosobowa grupa polskich liderów opinii publicznej odwiedziła Waszyngton, Chicago oraz Nowy Jork. Podczas wizyty, uczestnicy mieli okazję wziąć udział w spotkaniach dotyczących stosunków polsko-amerykańskich, oraz dowiedzieć się więcej o współczesnym życiu społeczności żydowskiej w Stanach Zjednoczonych. Polska delegacja spotkała się z m.in. Davidem Harrisem, Dyrektorem Wykonawczym AJC; Danielem Friedem, byłym ambasadorem USA w Polsce oraz Robertem Kupieckim, obecnym ambasadorem Polski w USA. W programie znalazła się także wizyta w Muzeum Holokaustu w Waszyngtonie oraz w YIVO Institute for Jewish Research w Nowym Jorku, a także zwiedzanie polskiej dzielnicy w Chicago.

5. Wizyty liderów społeczności żydowskiej w Polsce.

W 2011 roku Forum zorganizowało dwa pobyty studyjne (23-30 października oraz 4-11 grudnia), w których łącznie udział wzięło 16 przedstawicieli najbardziej wpływowych środowisk żydowskich ze Stanów Zjednoczonych, Australii oraz Izraela. Wśród uczestników wizyt znaleźli przedstawiciele władz American Jewish Committee, Kronhill Pletka Foundation, Pratt Foundation, American Jewish World Services, oraz innych organizacji żydowskich.

Program realizowany w ramach grantu „Promocja wiedzy o Polsce 2011” Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP, umożliwił zaproszonym do udziału liderom zapoznanie się z współczesną Polską, jej historią oraz szerokim spektrum działań podejmowanych na rzecz dialogu polsko-żydowskiego w naszym kraju. W trakcie wizyty uczestnicy mieli okazję spotkać się z osobistościami życia publicznego, politycznego, kulturalnego oraz religijnego dzięki którym pogłębili swoją wiedzę na temat historii polsko-żydowskiej oraz zmian, które zaszły w Polsce przez ostatnie dwadzieścia lat.

W ramach swojego pobytu w Polsce, delegacje zwiedziły Warszawę, Oświęcim oraz Kraków, odwiedzając miejsca pamięci oraz te związane z polsko-żydowską historią. Jedna z grup zwiedziła dodatkowo Lublin oraz Sandomierz. Ponadto, ważnym punktem obu pobytów studyjnych było spotkanie z uczniami w miejscowościach, gdzie realizowany był program

edukacyjny Forum –Szkoła Dialogu, w ramach wizyty w Kutnie i Ulanowie uczestnicy zapoznali się lokalnymi inicjatywami na rzecz upamiętniania dziedzictwa żydowskiego w Polsce.

--//--

Zarówno w ramach Polsko- Żydowskiego Programu Wymiany jak i wizyt studyjnych liderów amerykańskiej społeczności żydowskiej w Polsce uczestnicy mieli szansę wyrobić sobie własną opinię na temat stosunków polsko-żydowskich, często różną od początkowych wyobrażeń. Projekty te dały okazję do przełamania, nierzadko utrudniających te relacje, negatywnych stereotypów na temat naszego kraju oraz posłużyły budowaniu wzajemnego szacunku i zaufania.

FORUM DIALOGU MIĘDZY NARODAMI
ul. Chmielna 15, 00-021 Warszawa
tel./fax: 022 / 827 22 07

Prezes Zarządu

Andrzej Folwarczny

Michał Bielecki